
GABRIEL IUGA
COMOARA REGILOR DACI
57
CLUBUL TEMERARILOR

GABRIEL IUGA

COMOARA REGILOR DACI

57
EDITURA TINERETULUI

Comoara regilor daci
Gabriel Iuga

EDITURA TINERETULUI
București, 1969

Redactor: Iordana Ureche
Tehnoredactor: Gabriela Iliopolos
Copertă: Dumitru Ionescu
Digitalizare: EPUB

Pe drum nu l-am întrebat nimic pe Alecu. Și tot fără să scoatem vreun cuvânt am intrat în blocul „Patria“. Grațiela, soția lui Mircea Mărăscu, ne introduse în sufragerie.

— Bine că a dat Domnul și ați venit! ne întâmpină Mircea de la ușă, strângându-ne mâna.

Înăuntru mai era „reporterul special“ Vali Lucian, un pasionat istoric.

— Ți-a spus despre ce este vorba? mă întrebă el.

Am făcut semn din cap că nu și m-am așezat pe scăunelul meu, acolo unde stăteam de obicei și tăiam frunze la câini, în timp ce Hegel, Kant, Iorga și Herodot se plimbau prin cameră de la unul la celălalt.

— Ai vreo restanță? mă privi Mircea.

În privința asta eram liniștit; nu se năruise niciun turn al castelului meu în vara aceasta, așa că m-am lăsat cercetat în voie. A înțeles și m-a bătut protector pe umăr.

— În seara asta plecăm în căutarea comorii regilor daci.

— Care comoară?

M-au privit toți uimiți. Chiar și Alecu, care de asemenea nu știa nimic.

— Cum... care?

— Așa, care!

Stăruința mea l-a determinat pe Mircea să se explice, iar din interesul pe care îl manifestau ceilalți mi-am dat seama că ideea i-a „prins“.

Cele spuse de Mircea erau – ca să folosesc doi termeni preferați de Vali – „formidabile“ și „fulminante“.

— Acum două zile la Institutul de arheologie s-au prezentat doi cercetători care au descoperit în regiunea nordică a Rarăului o brățară de aur masiv. Astăzi s-a întors de la laborator însoțită de certificatul de analiză, care-i fixează data nașterii în primul secol al erei noastre.

Descoperirea celor doi a reactualizat, cel puțin pentru noi, o veche legendă din zona folclorică a acestui munte.

— Asta înseamnă că...

— Sigur că da! Coincidența obligă la cercetare.

— Sunt și riscuri, ținu să precizeze Grațiela.

— Eu cred că sunt mai mult riscuri, dacă te gândești la posibilitatea că s-ar putea să nu găsim nimic. Și totuși trebuie cercetat.

Am făcut formele necesare, continuă Mircea, întorcându-se spre mine. Tu ești în vacanță, noi în concediu... Deci nu ne putem plânge de timp, și apoi avem cu toții banii de concediu în buzunar. Diseară vine mașina de la Academie să ne ducă pe Rarău.

Peste șase ore mă loveam cu capul de plafonul mașinii, numărând kilometrii parcurși după grosimea cucuiului de pe occipital.

Trecusem de mult de Bacău, când s-a apropiat de mine Burebista și a făcut un semn discret cu degetul la obraz. M-am scuzat și am deschis ochii.

...Și nu numai Burebista, dar toți regii, terminând cu Decebal, au „colaborat“, ca să spun așa, la formarea acestui tezaur inestimabil. Cu atât mai mult, cu cât legenda este mai bogată în fabulație; dar mai puțin în informație istorică și geografică decât aceea a lui Bieillis reținută de istoricul latin Dio Cassius.

Era clar că acum Mircea profesa. Nu degeaba este lector universitar, specialitatea arheologie.

— Atunci pe ce te bazezi când faci afirmația asta? Și cum de ai ales satul Vernești drept prim popas și cel mai hotărâtor?

— În primul rând, îi răspunse Mircea lui Alecu, pe relatarea celor doi, ca și pe scrierile lui Simion Florea Marian. Aceasta este zona pe care o fixează folcloristul încă de la sfârșitul veacului trecut.

— Și n-a preocupat pe nimeni până acum?!! se miră Grațiela, aprinzându-și o nouă țigară din pachetul meu.

— Ba da, dar trebuie ținut cont de faptul că există foarte puține date și toate furnizate de o legendă căreia nu i s-a acordat o atenție prea mare din punct de vedere documentar, noi fiind primii care o să facem acest lucru. În al doilea rând, reluă el enumerarea argumentelor pentru Alecu, după spusele lui Vali, care-i ca mort, după cum văd.

Auzindu-și numele, acesta sări speriat:

— Ce-i cu mine?

Mircea repetă cele spuse. Aici ar trebui să transcriu cele cincizeci de pagini dactilografiate la un rând și jumătate. Cât a vorbit în „două cuvinte“ Vali.

Cică el, trimis de ziar, urma să facă un reportaj, care...

Nu, eu am să fiu mai scurt decât el.

Așadar, ajungând la scopul amintit mai sus, în satul pomenit și el tot mai sus, am auzit următoarea legendă:

— Înainte ca Sarmizegetusa să cadă în mâinile romanilor, dacii au încărcat într-o căruță, din ordinul lui Decebal, o ladă masivă din stejar,

și trei bărbați, împreună cu o fată, au plecat să ascundă în munți podoabele de aur și argint ale strămoșilor.

— Ei bine, tocmai aceste podoabe trebuiesc redate istoriei.

Au mers, spune povestea trei zile și trei nopți în șir și au ajuns...

— Cam pe unde este satul de care vă spuneam, completează din nou Mircea, relaxându-se într-un nor de fum.

Și au îngropat comoara între trei stejari carbonizați. De acolo s-au întors doar doi să raporteze regelui lor despre executarea misiunii.

Ce-a făcut unul dintre ei și fata nu se mai știe, legenda păstrând o discreție totală.

— Bătrânul care mi-a povestit-o spune că a auzit legenda de la moșu-său, care la rândul lui a auzit-o de la... și așa mai departe.

— S-a dovedit în multe cazuri că folclorul înregistrează ca un seismograf foarte sensibil aproape toate evenimentele care îl interesează în mod deosebit, am citat eu din memorie pe profesorul meu de folclor.

— Da! Și în cazul nostru nu avem nimic de pierdut dacă o să încercăm să aflăm care este limita de demarcație dintre real și fantastic.

Mă gândeam acum la ultimele cuvinte ale Grației.

În definitiv ce ne costa să aflăm acest lucru?

— De fapt, ne-am creat și pretextul unei vacanțe, care sper să fie plăcută.

*

Mașina ne-a lăsat la poalele muntelui, restul drumului urmând să-l facem urcând câteva sute de metri pe o cărare, după care, așa cum am fost informați de localnici, va trebui să înaintăm bazându-ne pe spiritul nostru de orientare și calitățile de alpiniști.

Am amânat până după prânz plecarea pentru a putea culege informațiile necesare, dar cu toate investigațiile noastre nu am mai aflat nimic nou.

După trei ore de mers am ajuns în ultimul luminiș, oprindu-ne lângă o „căldare“, cu o rază de aproximativ un metru și jumătate.

— Aici punem cortul! hotărî Mircea, luându-l din spatele lui Alecu.

Soarele se stingea prevestind furtuna, așa că ne-am grăbit să terminăm cât mai repede și mai temeinic ancorarea cortului și să așezăm sacii de dormit. Stăteam acum toți patru rezemați de o stâncă, cu fețele înroșite de soare.

Ne gândeam probabil la același lucru, dar inițiativa tot lui Vali i-a

aparținut:

— De unde pornim cercetarea?

— Credeți că avem vreo șansă să găsim copaci trăsniți căutând tot muntele alandala?

Alecu era sincer indignat de perspectiva care ne aștepta: atât de indignat, că și pipa lui refuza să se aprindă.

— Într-o pădure sunt cel puțin o sută de copaci arși. E ca într-un oraș unde...

Nu avea rost să mai continui. Privirile lor îmi vorbeau despre un proverb cu o bâtă și o baltă, așa că am tăcut. De fapt, Mircea mi-a și dat o preocupare demnă de răspunsul meu:

— Știi, Mihai, mi-am uitat țigările în cort. Fii amabil și adu-mi-le!

Era clar! Puteam să refuz? M-am îndreptat spre cort, mâhnit că n-au înțeles ce intenționam să spun. De fapt, esențialul nici nu apucasem să-l rostesc. Când m-am întors cu țigările i-am găsit discutând însuflețiți. Se pare că Alecu lansase ideea salvatoare:

— Împărțirea să se facă pe parcele egale, mergând pe harta întocmită de profesorul Călinescu.

Din câte știam eu, profesorul Călinescu întocmise o hartă biogeografică și-n marea mea incultură mă vedeam căutând în parcela mea cei trei copaci arși după poziția lupilor, urșilor ș.a.m.d.

— Cred că nu putem porni în căutarea celor trei arbori până nu ne formăm cel puțin o imagine aproximativă a lor după atâtea secole.

— Am certitudinea că nu puteau rezista atâtea secole, deci nu putem pune prea multă bază pe această indicație folclorică.

— Evident, Mircea! îl aprobă Alecu. Putem avea de-a face cu o simplă înfloritură stilistică, care să nu aibă nicio legătură cu adevărul.

— Asta nu înseamnă că nu trebuie verificat, sări Vali de la locul lui.

— Cum?

— Simplu, Alecule?

Toți s-au întors spre mine așteptând să-i scap de incertitudine printr-un miracol. Dar cum nu aveam această putere, le-am propus, până la posibilitatea unei verificări, o cercetare logică, așa că Mircea începu argumentarea:

— Acțiunea a avut loc, cum știe fiecare, în anul 106 era noastră, când Sarmizegetusa a fost cucerită și Dacia înfrântă. Nordul țării a rămas neocupat de romani. Presimțind ce avea să urmeze, Decebal – și acum

gestul acesta se adăuga ca un act inteligent în plus – a dat ordinul de a se ascunde tezaurul. De atunci au trecut 1860 de ani. Cred că este imposibil să mai găsim după atâta timp cei trei copaci. Tu ce spui?

— În ce condiții poate avea loc un proces de pietrificare?

— Niciodată în condiții naturale-exterioare. Atunci intervine putrezirea.

— Suntem, deci, lipsiți de șansa asta.

— Categoric că da. Așa se explică de ce nu s-a găsit până acum comoara. Este o problemă de interes național și orice cercetător ar fi dorit să-și înscrie numele alături de ea.

— E dificil, dar cred că ar trebui să ne propunem un joc, și Alecu se apucă să-și curețe pipa.

Aștepta probabil să ne repezim spre el. Noi, nimic. Singur Vali trimise din vârful buzelor un „ce joc!“ Mulțumit și cu atât, Alecu continuă:

— Trebuie să ne bazăm pe două elemente, abstracte e drept, dar singurele, cred eu, în stare să ne ducă la o reușită în proporție de, să zicem, doi–trei la sută.

— A, e puțin, e foarte puțin!

— Nu uita, Mircea, că noi am venit să petrecem un week-end și nicidecum să descoperim o comoară.

— Bine, dar...

— Nimic! Trebuie să ne scoatem din cap această comoară, nu de tot, dar atât cât trebuie, ca să nu ne amărâm prea mult. La sfârșit o să ne trezim că trebuie să plecăm înapoi și fără să ne fi odihnit și fără comoară. Cel puțin una trebuie să o câștigăm, și asta nu poate fi decât cea de a doua: odihna.

Mircea oftă.

— Și cum trebuie să arate acest joc, care să ne odihnească, dar să fie și o căutare, având la bază, cum spuneai tu, două elemente abstracte?

— Ai răbdare, Mihai! Vom discuta mâine dimineață.

*

A doua zi când am scos capul din cort am rămas surprins de neașteptata priveliște pe care o aveam înaintea ochilor. Soarele înconjura ca o aureolă stânca din fața mea. M-am dus spre ea convins că mă cheamă, dar am pus piciorul greșit și am alunecat în „căldarea“ care era alături.

Tocmai mă chinuiam să ies din apă când au apărut și ceilalți.

— Ai vrut să te sinucizi? Nu trebuia, fiule! (Ăsta era Alecu).

— Căutai comoara? (Era Vali. Și nici nu știam atunci câtă dreptate avusese!)

Singurul care mă ajută să ies a fost Mircea. În timp ce mă schimbam de bluză am auzit-o pe Grațiela exclamând:

— Vai, Mihai, ce ai la picior?

M-am uitat curios, era o tăietură adâncă. Probabil că apa rece îmi amorțise durerea pe care în mod natural ar fi trebuit s-o simt.

În timp ce mă bandajam, mă gândeam cum ar fi putut arăta obiectul care mă rănise. Dar asta n-a durat prea mult, pentru că am ajuns la concluzia că nu putea fi altceva decât un vârf de stâncă sau vreun bolovan dantelat.

La ceai, Alecu își continuă ideea:

— Jocul pe care vi-l propuneam aseară ar arăta cam așa: ca punct de plecare vom lua Sarmizegetusa anului 106 era noastră, anul când această expediție a pornit la drum. Fiecare va trebui să se întoarcă cu ajutorul imaginației în vremurile acelea și tot imaginativ va efectua drumul, însoțindu-i pe cei patru călători. Și acum vă rog să fiți atenți! Drumul va trebui să aibă un sfârșit – locul unde au îngropat lada – așa că fiecare va stabili imaginativ și intuitiv acest loc și-l va cerceta. Plecăm toți de la date concrete comune, așa că șansele sunt cel puțin la start, egale.

Prima care s-a entuziasmat a fost, firește, Grațiela. Treptat-treptat ne-a prins și pe noi și am început să sporovăim. Alecu stătea deoparte și zâmbea privindu-ne. Am primit o hartă, mi-am terminat ceaiul dintr-o înghițitură și am plecat la umbra stâncii să caut o apropiere între mine și cei patru daci. Fiecare a făcut la fel.

Am închis ochii și am intrat în templul istoriei cu pași moi, să nu trezesc ecouri adormite. Îmi căutam viitorii parteneri și i-am găsit. În prezent nu trăia decât mâna care ducea din când în când țigara la buze; eu însă intrasem în negura istoriei.

*

...Era noapte. Aceeași noapte ca în tabloul lui Aman ce povestește despre Mihai Viteazu. O noapte luminată des de fulgere puternice, ramificate.

Într-o piață mare erau strânși toți, cu chipurile colțuroase, zidiți din granit. Decebal le vorbea. Nu auzeam nimic, numai buzele lui se mișcau. Erau singurele care trăiau. Și ochii cu sclipiri metalice. M-am

lipit de un zid cu teamă. Încet, oamenii au prins să respire, să se miște și s-au împrăștiat repede spre zidurile cetății.

Pumnul lui Decebal s-a descleștat, ochii s-au îmblânzit.

În fața lui rămăseseră doar trei bărbați și o fată.

Nu auzeam, încă nu auzeam, dar vedeam deslușit fiecare gest, fiecare mișcare a buzelor. A mângâiat întâi părul fetii și i-a spus ceva zâmbind.

Fata și-a înălțat fruntea și regele a sărutat-o liniștindu-i vântul din păr. S-a întors spre ceilalți și le-a strâns brațele dincolo de cot, la rând, fără să le vorbească, ritualic.

M-au înfiorat tăcutele gesturi, de parcă-mi aminteau de moarte. Din dreapta venea o căruță cu patru cai duși de căpăstru.

Decebal a făcut un semn și toți au îngenuncheat. Numai caii dădeau somnoroși din cap.

Mâinile regelui s-au oprit pe capul fetei și a tânărului bărbat de lângă ea, iar ochii s-au ridicat spre cer. Și cerul fulgera prelung, neîmblânzit.

Simțeam ploaia și nu o auzeam căzând, dar vedeam pe cei din fața mea și în întreaga piață eram singurul care plângea și nu știam de ce.

Poate pentru că știam...

După rugă, în mâna fetei Decebal a pus un inel, iar în mâna tânărului bărbat cuțitul său de argint; și toți s-au ridicat; și după ce regele a spus ceva, arătând dincolo de ziduri, au încălecat pe caii aduși și căruța a pornit în galop, încadrată de călăreți.

Am alergat după ei. În urma noastră poarta se închise ca o aripă neagră. În fața noastră cerul cobora obosit de ploaia din el.

După o ultimă închinare spre cei rămași să moară, galopul a început...

*

Când am deschis ochii, soarele era de mult sus, și Grațiela terminase de pregătit masa. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă uit dincolo de stâncă. La trei pași de ea se căsca o prăpastie adâncă, plină de colțuri.

M-am întors spre ceilalți cu un tremur ascuns în mine. Tăcerea lor îmi dădea posibilitatea să revăd ultimele momente ale drumului parcurs cu cei patru temerari. De-abia mai târziu am observat lipsa lui Mircea și am întrebat-o pe Grațiela.

— Nu știu unde poate fi. Trebuie, în orice caz, să vină, îmi

răspunse ea liniștită.

După-masă m-am dus la gura prăpastiei să mă înfricoșez și să admir din nou. Tăcerea adâncă mă fura spre alte timpuri, dar l-am auzit pe Vali în spatele meu:

— Iartă-mă, Mihai! Mircea nu s-a întors, cu toate că a plecat de dimineață.

L-am privit mirat. Vali nu era omul care să creeze panică din nimic; era cel mai calm dintre noi.

— Crezi că...?

— Nu cred nimic. Ascultă-mă atent! Îl lăsăm pe Alecu aici cu Grațiela și noi o pornim spre celălalt versant.

— Dacă crezi tu că...

— Curând se va întuneca și va fi mai greu să-i dăm de urmă.

— Poate a descoperit ceva interesant.

— Poate! îmi răspunse evaziv Vali.

N-aveam timp de pierdut pălăvrăgind, pentru că pe munte întunericul se lasă devreme și brusc. Am căutat până noaptea târziu, dar fără niciun rezultat, așa că ne-am întors la cort obosiți și uzi de ploaia de afară, dar cu speranța că Mircea s-a întors în lipsa noastră. Intrând, întrebarea din ochii celorlalți doi ne-a dezamăgit. Lumina dimineții ne-a găsit mai îmbătrâniți cu o noapte sau poate cu o mie de nopți, mai obosiți de veghe și mai nervoși.

— Parcă se aude ceva! șopti Alecu.

Am ascultat toți atenți. În tensiunea în care ne aflam orice zgomot dinafară ne dădea speranțe. Nu era însă nimic. Alecu oftă și el, aprinzându-și o nouă pipă. Nu știu cât timp a trecut, când Grațiela se ridică brusc în picioare:

— Ascultați!

Se auzea un clopot îndepărtat sau mai multe... Ba nu, erau tălăngi.

— Un cioban cu oile! spuse dezamăgit Alecu. Nu vă agitați degeaba.

— Poate ar trebui să vorbim cu el! am căutat eu o soluție. Cine știe? Cunoaște muntele la perfecție și ne poate da o indicație.

— Mă îndoiesc.

— Dacă te îndoiești, se întoarse nervos Vali spre Alecu, rămâi aici! Hai, Mihai!

Am ieșit din cort și am coborât în fugă panta. Împrăștiate pe întreaga platformă, oile se apropiau de noi mânate de un cioban bătrân.

Am vrut să ne îndreptăm spre el, dar un mârâit amenințător ne anulă intenția.

— Rămâneți acolo! ne strigă el râzând, liniștind cu podul palmei coama zbârlită a dulăului de lângă el. Om bun, Viteaz, om bun!

Viteaz își privi stăpânul o clipă, apoi pe noi, mai mârâi ceva pe limba lui și se îndepărtă câțiva metri. De acolo ne privea foarte atent, suspectându-ne.

Bătrânul se apropie și ne strânse mâinile, trăgând cu coada ochiului spre câine. Viteaz se liniști imediat, văzând gestul.

— Așa se întâmplă întotdeauna, răsuflă ușurat stăpânul lui. Ei, ce veste-poveste, copii? ne cercetă el, odihnindu-se în ghioagă.

— Tăicuțule, aseară a dispărut unul dintre noi.

Vali era foarte încurcat. Voia să mai spună ceva, sau poate să povestească totul, dar fraza îi scăpase amară esențializând tot zbuciumul.

Moșul ne privi îngândurat, apoi ne întrebă, cercetând cortul cu privirea:

— Sunteți geologi?

— Nu... da... adică nu, se încurcă Vali. Arheologi. Cum să-ți explic, tăicuțule? Căutăm lucruri vechi, obiecte vechi: pietre, cioburi de oale, comori...

— Pe aici nu găsiți așa ceva!

Bătrânul devenise bănuitor. Se uita foarte atent la noi, cu privirea umbrită de gânduri necunoscute nouă.

— Viteaz, își strigă câinele, adună oile, băiatule, și să pornim!

Ne întoarse spatele și plecă spre turma răspândită, fără să ne mai arunce nicio privire. Nici eu și nici Vali nu eram în stare să mai scoatem un cuvânt. De departe îl auzirăm strigând:

— A mai căutat unul comori și acum îi cenușă în Gura Ielelor.

Vali bolborosi îndârjit câteva cuvinte, mirat de atitudinea schimbată a ciobanului.

Am urcat panta înapoi spre cort cu picioare de plumb.

— Ce s-a întâmplat totuși cu el?

Vali dădu din umeri aproape revoltat:

— Nu știu, asta aș vrea să aflu și eu!

Firește, celorlalți nu le-am spus nimic despre cel care acum este „cenușă în Gura Ielelor".

Alecu ne primi zâmbind superior de nereușita noastră. Cu toate astea, Grațiela ne propuse să așteptăm încă o oră-două, urmând ca eu și Vali să cercetăm iar terenul mai amănunțit, în timp ce Alecu se va duce în

sat să anunțe dispariția lui Mircea. Trecuse de mult ora mesei, când am pornit chinuitoarea căutare, plină de speranțe și teamă.

Din marginea drumului Vali trecu în frunte și se adânci în pădure, recunoscând în el o călăuză perfectă, cu un simț deosebit de orientare. Din când în când, sub tălpile mele trosneau crengi uscate și privirile lui mustrătoare mă făceau să mă gândesc că ne aflăm în mijlocul cine știe cărei aventuri dramatice. Atenția cu care înaintam îmi mărea tensiunea.

Eram aproape de creasta muntelui, unde pădurea se termina brusc, când el se opri:

— Privește în dreapta, în zidul prăpastiei! La mijloc, nu la bază. Gura aceea pare artificiala...

Era o deschizătură curioasă, dar nu puteam să-mi dau seama cu ochiul liber de natura ei. Vali pornise deja coborârea, așa că m-am gândit să-l ajung. Tocmai înconjuram prăpastia pe marginea ei, parcurgând distanța spre locul unde trebuia să fie deschizătura, când o împușcătură, repetată prin ecou de munte, ne aruncă la pământ. Mărturisesc că nu eram deloc în apele mele și – atunci când l-am privit pe Vali – am văzut același lucru pe fața lui rămasă fără culoare. Numai ochii căpătaseră o lucire metalică, pe care nu i-o cunoscusem.

Am parcurs restul drumului târâș. Ascunși după o perdea de stânci așteptam o mișcare, care să ne determine să acționăm într-un fel sau altul. Din dreapta se repetară două împușcături consecutive și – înainte de a apuca să facem un gest – am văzut un om venind în fugă spre locul unde ne găseam. Era încă departe de noi, când a dispărut brusc.

La început am crezut că se aruncase la pământ, dar, cum timpul trecea, am scos capul, cercetând locul în pantă.

Nu se vedea nimic și am înțeles că această „dispariție“ în pământ trebuia să fie cauzată de o anumită intrare săpată special pentru asemenea ocazii. Din lizieră apăru un grup de militari desfășurați în trăgători. Ne-am ridicat în picioare, pentru a nu fi ținta unei greșeli, dar nimeni nu ne-a acordat o atenție deosebită. Înaintarea continua cu același pas sigur. Am socotit de datoria noastră să ne apropiem, dar un ordin scurt ne culcă din nou la pământ. Când a ajuns în dreptul nostru, un locotenent ne întrebă dacă nu am văzut un individ suspect.

Vali îi povesti cele întâmplate, iar eu m-am simțit obligat să-i vorbesc despre dispariția lui Mircea.

După puțin timp se descoperi o groapă mascată de un bolovan suficient de mare și greu.

În timp ce locotenentul raporta prin radio cele constatate, i-am

propus lui Vali un plan de acțiune pe cont propriu. Ofițerul primi încuviințarea și se retrase împreună cu grupa sa spre marginea lizierei.

Stăteam amândoi culcați, privind cu atenție spre locul de unde credeam că vor ieși. Mă gândeam tocmai la ipoteza unei alte deschizături, când l-am simțit pe Vali strângându-mă de mână. M-am uitat în jur cu atenție; nedescoperind nimic, mi-am întors privirea mirată spre el.

— Crezi că retragerea militarilor a fost observată? mă întrebă el în șoaptă după câtva timp. Ar fi trebuit să iasă până acum.

Am împins cu cotul revolverul lăsat de locotenent și m-am întors cu fața spre prăpastie, căutând un loc mai bun pentru piciorul drept, care îmi amorțise. În momentul acela am avut senzația că tot sângele mi se scurge în pământ. La câțiva pași de mine, chiar pe marginea prăpastiei, mă privea un om. Pistolul-automat din mâna lui se odihnea liniștit cu gura în pământ. Am uitat să respir. Vedeam doar mâinile, mâinile care îndreptau încet gura armei spre noi, ca într-un film proiectat cu încetinitorul. Îmi mușcam buza de jos și căutam să disting în galopul sentimentelor și al senzațiilor gustul sărat al sângelui.

Când arcul de cerc s-a oprit pe pieptul meu, am făcut saltul hotărâtor, sprijinindu-mă cu piciorul drept în coapsa lui Vali, aruncându-l pe pantă în direcția opusă căderii mele.

Rafala care urmă găsi locul gol. Mă rostogoleam, așteptând ascunzătoarea salvatoare. N-am găsit-o. Nu știu când au pornit armele din marginea pădurii și nici când au încetat să mă mai caute gloanțele. Știu numai când a venit Vali și m-a ridicat, ștergându-mă de sânge și pământ.

Timp de o jumătate de oră n-am putut scoate niciun cuvânt din cauza tremurului interior, pe care nu reușeam să-l opresc. Rămăsesem singuri. Locotenentul plecase împreună cu soldații săi în urmărirea fugarului.

— Nu... nu prea... se aseamănă... cu ce făceam noi la instrucție! am șoptit, bâlbâindu-mă ușor.

Vali a zâmbit, amintindu-și probabil de acțiunile noastre de noapte, când pozițiile „inamice“ se lăsau atât de ușor cucerite și fără emoții. Stătea în picioare în fața mea, uitându-se cum îmi tamponam arcada cu batista.

— Știi, Mihai, Mircea încă nu s-a întors la cort! Ce crezi c-ar trebui să facem? După câte ai văzut, ascunzătoarea făcea legătura cu prăpastia printr-un drum subteran. E singura ipoteză care explică apariția individului în spatele nostru.

— Gura artificială! am hotărât eu, luminându-mă la față.

Vali a avut o exclamație de surprindere, după care și-a desfășurat coarda de la brâu, dar s-a oprit după câteva mișcări:

— Și dacă?

Am lăsat capul în jos. „Și dacă n-a fost singur? am completat în gând. Și dacă înăuntru vom avea o nouă surpriză?“

— De fapt locotenentul a spus să-l așteptăm, își aminti Vali dezamăgit. Ne-a lăsat lanterna asta.

— Să încercăm totuși! m-am însuflețit eu, văzându-mi prietenul atât de descurajat. Cobor eu, Valentine! Gândește-te că poate Mircea suferă, poate ne așteaptă sau poate este...

L-am văzut cum se clatină și de-abia am reușit să-i înțeleg șoapta:

— Crezi?

A mai avut o clipă de șovăire, apoi a început să desfășoare coarda.

— Ai dreptate, Mihai! Ai dreptate! Poate Mircea ne așteaptă. Trebuie să fim lângă el. Locotenentul ar fi lăsat un post fix dacă individul... căci unul era, de asta sunt sigur. Hai, Mihai!

Cum cele spuse erau de natură să-mi liniștească nervii puși la o încercare atât de grea, mi-am legat coarda de mijloc, hotărându-mă să cobor primul. Alunecam cu grijă din cauza durerii pe care o simțeam încă. Vali îmi dădea din când în când sfoară. Cu puțin înainte de a atinge buza superioară a deschizăturii, l-am strigat pe Mircea. Niciun zgomot nu se auzea dinăuntru; am făcut primul pas cu teama generată de imaginile pe care le păstram în mine. Fascicolul de lumină îmi descoperea pereții bătătoriți neîndemânatic de latul lopeții, suficient de înalți ca să nu mori înăbușit. Erau multe colțuri umbrite de neliniștea pe care o ascundeau.

— Stai!

M-am oprit brusc, surprins.

Mă aflam într-un loc mai larg cu patru pași decât galeria pe care tocmai o străbătusem. În stânga ardea un foc potolit și alături, da, parcă era...

— Mircea! am strigat, gâtuit de emoția revederii.

— Mihai, fii atent la capcană! Rămâi pe loc! La trei pași în dreapta este ceva.

Înaintam, luminând centimetru cu centimetru drumul spre el.

— Nu putea, dobitocul, să găsească o cârpă mai curată? îmi spuse, arătând spre călușul de care reușise să scape cu puțin timp înainte de venirea mea. Nu-ți fie teamă! mă liniști, văzând că m-am oprit brusc. Nu merită nici cea mai mică atenție. Sunt lipsite de importanță!

Îmi spunea toate astea, ca și cum eu mă speriasem de valoarea oaselor împrăștiate pe jos.

— Cele mai vechi sunt de treizeci de ani. Este un „cimitir al animalelor“, cum îl numim noi.

Explica, frecându-și gleznele amorțite de cât timp stătuse legat. Am tras de coardă, să-l liniștesc pe cel de-afară și am pornit să cercetez cu lanterna galeria care urca dinspre peretele din față. La jumătatea drumului m-am întâlnit cu Vali; a trebuit să mă întorc spre locul unde îl lăsasem pe Mircea.

Așteptam să-i văd reacția când va da peste oase și am fost dezamăgit când Vali, aruncând în fugă o privire, a spus disprețuitor:

— Neinteresant!

Aerul tare de afară, sub un cer splendid de vară, m-a determinat să-i trec cu vederea lui Mircea gluma nesărată de a face cu mine pe „bau-baul“. Am văzut că lui Vali îi stătea pe buze să-i povestească de „bau-baul“ de acum două ore, dar a tăcut, luând-o înainte spre cort, urmat de Mircea care șchiopăta ușor. Acolo ne aștepta Alecu și Grațiela.

*

În noaptea aceea am avut doi oaspeți. Pe tânărul locotenent și bătrânul cioban. Și eu și Vali i-am privit surprinși. După ce-am făcut prezentările, i-am mulțumit locotenentului pentru riposta dată la timp din pădure și care ne salvase viața. Aflând cele petrecute, Alecu, după ce mă bătu pe umăr, se duse în cort să-mi aducă pulovărul de care, evident, nu aveam nevoie.

Locotenentul scoase din sacul lui un pachet bine legat, punându-l alături, ascultându-l pe Mircea, care începuse să povestească cum a ajuns în „cimitir“.

— Mi-a alunecat piciorul și m-am prăvălit. La început am crezut că este o cursă de animale, dar, intrând, am dat, spre marea mea uimire, peste cutii de cartușe, o șubă și câteva conserve. Nu mi-a trecut prin cap nicio secundă că ar putea locui cineva printre resturile acelea putrezite. Am cercetat cu atenție oasele și mi-am dat seama că mă aflam într-un banal „cimitir“. Am vrut să ies, scârbit de aerul de acolo, când m-am simțit prins de picior. Până să-mi dau seama că era vorba de-o capcană, m-am trezit cu un individ înarmat. Eram surprins, cu atât mai mult cu cât a vrut chiar să mă împuște.

Curios, cu totul curios s-a manifestat când a aflat că sunt arheolog și că am venit cu scopul...

— Cum s-a manifestat? se interesă locotenentul.

— Părea încântat, pentru că și-a schimbat dintr-o dată purtarea față de mine. Mi-a propus să facem cercetări împreună, sau ceva în genul acesta, dar n-a uitat, când a plecat, să mă lege burduf. S-a întors târziu, foarte agitat. După ce și-a încărcat arma, a ieșit din nou, de data asta prin altă parte.

— Sunt primul care regret faptul că ne-a scăpat! se întoarse el spre tânărul locotenent. De ce? Pentru că, se pare, știa sau cunoștea, poate numai ipotetic, locul unde se afla ascunsă comoara.

— Da, se pare că știa ceva, afirmă gânditor ofițerul. De fapt, continuă el, pachetul din fața mea o să ne răspundă la această întrebare.

Locotenentul desfăcu cu mișcări liniștite prosoapele care înveleau un splendid cuțit. Un cuțit cu lama lată, șănțuită, ruginită, dar strălucitoare în lumina focului prin incrustațiile de argint ale mânerului. A fost o exclamație colectivă de uimire și neliniște. Mircea l-a luat cu șervete, cu tot, și s-a repezit aproape de foc să-l vadă mai bine, să se convingă de valoarea lui. Îi priveam toți buzele, neliniștiți, așteptând verdictul. La fel îl privea și locotenentul.

— E grozav! Se cunoaște după cum e lucrat.

După câteva clipe de tăcere am sărit toți să ne felicităm, repezindu-ne cu un potop de întrebări pe capul bietului ofițer. Acesta își apără, râzând, urechile.

— Mulțumiți-i lui moș Toader!

Bătrânul zâmbea, privind spre foc. Părea puțin stingherit de larma noastră. Ca să spargă gheața, Grațiela îi oferi prima ceașcă de cafea și – spre hazul nostru, după ce trase pe nări aburii aromați – refuză grav din cap; scoase din șubă o ploscă pântecoasă.

— Mulțam frumos, dar noi pe vârf de munte, la aerul tare... bem aromuri tari, nu dulci.

Și după ce trase o dușcă lungă trecu plosca lui Mircea, care nu se sfii să-i urmeze exemplul. După prima înghițitură îl văd cum se apleacă, strigând:

— Au, moșule, mi-ai ars inima!

Râdea și bătrânul cu noi.

— Devii poet, Mircea! i-am spus, luând plosca de la Alecu, dar a trebuit să mă așez și eu lângă el, ars de căldura din ploscă.

— E făcută cu ierburi strânse de mine, ne lămuri bătrânul, înșurubând capacul la loc, după ce își umeziră toți buzele sau gâtul.

Locotenentul îi făcu loc lângă el și moș Toader, după ce fluieră

într-un anumit fel, se așeză. Spre spaima Grațielei, din întuneric se prăvăli, mârâind, Viteaz, dulăul stânei, care – fără să-i acorde prea multă atenție – se așeză la picioarele stăpânului său.

— Spune, moș Toadere, să audă și dânșii! Poate le-o fi de folos, îl îmbie locotenentul.

— Le-oi spune, începu bătrânul, mângâind între urechi câinele. Băiatul aista, Vasilică – arătă el spre locotenent – a crescut sub ochii mei. Îl știu de când se juca pe toloacă, ca pe toți de altfel. Așa îl știam și pe a lui Tunaru, pe Ioniță. Făcuse școală bună la oraș și s-a întors învățat în sat. Băiat cuminte și curat la ochi. Ca și voi, se întoarse el spre mine și spre Vali. Când v-am auzit de comoară mi s-a înăsprit sângele de necazul lui Ionică, d-apoi v-am văzut ochii deschiși și v-am crezut supărarea și m-am scoborât la Vasilică, la vale, să-i poruncesc să v-ajute. Și v-a ajutat, c-altfel nici că se putea. Pe Ionică a lui Tunaru l-am găsit prin ’47 în Groapa Ielelor putrezit. Era groapa mai vicleană pe atunci și mai ascuțită. Au mai astupat-o pietrele și apele. De-abia se-ntorsese de la război și o pornise iar după nerozia lui...

— Nu era nerozie, moș Toader, șopti locotenentul!

— Poate nu era, mă Vasilică, dar n-ajungea băiat tânăr să-i curețe carnea de pe oase apele și vântul.

— Umbla prin sate și aduna folclor, ne lămuri locotenentul.

— Așa-i cum spui, dar s-a luat după o vorbă... despre o comoară străbună și s-a apucat să caute peste tot. „Măi Ionică, nu umbla după potcoave de cai morți, băiatul moșului“, îi spuneam. El nimic. Că e o comoară pe care multe țări s-ar mândri să o aibă, că e o mândrie a românului... Ș-apoi s-a ales praful de tot. Când l-am scos din Gura Ursitei, că îmi căzuse o oaie și trebuia să dau socoteală pentru ea, găsii cuțitu aista lângă el. L-am arătat la toți, că m-am gândit eu că e un lucru rar, dar nu-i păsa pe atunci nimănui de el. Și l-am păstrat. Vasilică știa asta. Este?

— Este, moșule!

— Eram, cum se spune, apărat de lege, dacă știa Vasilică...

— Nu râde, moșule!

— Nu râd, copile, cum să râd? Asta-i cu Ionică, oftă el. Găsise ceva, dar n-a mai apucat să dezgroape.

— Ni-l lași nouă, tăicuțule? întrebă Mircea, mângâind cu vârful degetelor incrustațiile? Noi suntem aici să continuăm căutarea lui Ionică.

Bătrânul nu-i răspunse decât târziu, abia auzit, obosit de amintirile lui:

— Luați-l!

Alecu se interesă de bandit, curios să afle cum de acesta era informat de existența comorii.

— Ăsta-i un apucat, care aflase povestea lui Ionică. M-a căutat și pe mine la stână, dar Viteaz l-a răstignit într-un brad.

— S-a sustras legii, spuse locotenentul, fugind prin locurile astea. I-am dat cam greu de urmă. Acum câtva timp a provocat o spargere împreună cu alți doi netrebnici. A reușit să scape. Nu se știe de unde a procurat arma, dar în orice caz e foarte abil și periculos.

— Cred că a dezgropat-o, mormăi bătrânul. Pe aici a trecut frontul și mulți își aruncau prin grote și râpe armele, dezertând spre casă.

— Așa credem și noi, moș Toadere, răspunse locotenentul. O fi găsit-o aruncată, dar mai știi...

— De comoară o fi știut el dinainte de s-a aciuat tocmai aici în liniștea noastră.

— Ne-om găsi noi liniștea din nou, ne-om găsi-o, spuse locotenentul.

L-am văzut cum șovăie, apoi continuă, privindu-ne hotărât.

— De fapt, consider că e mai bine să aflați adevărul. Nu, nu vă neliniștiți! Chiar dacă a reușit să scape pentru un moment, în maximum câteva ore va fi prins. Dacă considerați că este necesar, mâine dimineața am să vă trimit un militar pentru paza dumneavoastră și a lucrării pe care o întreprindeți.

— Sunteți sigur că nu va scăpa, că nu se va mai întoarce pe meleagurile acestea?

Întrebarea o pusese Alecu, vădit tulburat și el.

— Până acum n-a făcut acest lucru. În orice caz, repet invitația de a vă trimite un militar care să vă asigure paza.

— Nu! Mircea părea hotărât. Nu putem cere nimănui acest lucru.

— Ba da! ripostă locotenentul. Este un lucru de la sine înțeles că...

— Nu, tovarășe locotenent! Nu se mai întoarce el pe aici... când știe că este căutat. Și apoi sunt patru bărbați care vor fi în stare să se apere de unul singur.

Ehei, ce ușor îi venea Grațielei să vorbească! În orice caz, am felicitat-o în gând pentru sângele ei rece. Trebuie să recunosc că a cam exagerat. Ce pot face patru bărbați în fața unui pistol-automat îndreptat asupra lor?

— Părerea mea este că nu va mai veni pe aici. Și așa este uimitor

cum de ne-a scăpat.

Locotenentul părea derutat.

— Singurele justificări au fost întunericul și faptul că își are ascunzători tăinuite. Acțiunea, se învioră el, a preluat-o comandantul meu. Dumneavoastră continuați-vă nestingheriți cercetările, de restul avem noi grijă.

Mircea începu să-i argumenteze refuzul nostru de a fi păziți prin faptul că părea lipsit de scop un atac asupra noastră, ca și faptul că, fiind căutat, individul nu se putea reîntoarce în locul unde cu atâta ușurință putea fi prins.

Am fost toți de acord cu el și locotenentul n-a mai insistat. Numai moș Toader mângâia gânditor capul lui Viteaz, privind țintă limbile focului care pâlpâiau din ce în ce mai stins.

În noaptea aceea am visat numai mitraliere și oameni în haine de piele, așa că dimineața, fără să mă uit în oglindă, știam cum arăt la față.

Locotenentul plecase, cerându-i lui Mircea să-l urmeze mai târziu pentru a pune la punct unele formalități absolut necesare în situația creată. Pentru toți era clar că uluitoarea comoară nu putea fi în altă parte decât pe versantul unde ne aflam. Oamenii cu care Mircea s-a întors, puși la dispoziție de organele locale, au controlat prăpastia metru cu metru, fără niciun rezultat. Acum era rândul nostru să acționăm într-un fel. Dar cum?

Mircea, care conducea acțiunea, era dezamăgit și obosit. S-a așezat lângă noi și sorbind din cafea, ne privea neliniștit, așteptând parcă ceva.

„Și noi, bătrâne, i-am spus în gând, și noi ne frământăm! Nu vezi că Vali s-a apucat să măsoare platforma pe care ne găsim, fără să ne spună vreun cuvânt? Nu vezi că Alecu fumează necontenit, manevrând hărțile cu dibăcie?“

— Alecule!

— Lasă, Mihai, știu ce vrei să-mi spui!

Nu știa, pentru că nici eu nu știam precis de ce l-am strigat. Voia, probabil, să fie lăsat cu gândurile lui. L-am lăsat. Îl urmăream însă din locul meu cu atenție. Eram curios să-l văd cum reintră în atmosfera acelor vremuri, cu atât mai mult cu cât mie îmi era încă foarte greu.

Tocmai mă gândeam să renunț, când am văzut scânteind pe marginea prăpastiei, dincolo de stâncă, ochii Demei, frumoasa dacă. Nu putea fi decât ea floarea aceea albastră, ce tremura în cercuri ușoare aplecată în gol.

— Dema, am șoptit, te căutam!

Degetele au atins-o, dar în ochi fulgera și ploua o noapte de spaimă în mine.

— Dema! am strigat din nou și am înțeles că tropotul cailor îmi ascundea chemarea.

*

...Roțile căruței erau învelite, pentru ca pietrele să nu plângă sub ele. La fel și copitele cailor. După un timp, tânărul bărbat sări din șa, făcând semn celorlalți să se oprească. Ascultă pământul și încălecând din nou, strigă:

— Romanii sunt pe urma noastră. Să tăiem drumul prin pădure! N-o să aibă curajul să vină după noi.

Căruța și călăreții lăsară drumul și se pierdură în întunericul neliniștit al codrului.

— Horide! rosti tânăra femeie, biciuind caii înhămați la căruță. Sunt aproape?

— Aproape! sosi răspunsul șuierat al celui care galopa în față. După mine tot timpul, Dema!

Nebuneasca fugă dură până dimineața prin biciuirea ploii și a vântului, prin geamătul desișului despletit de fulgere.

— Crezi că am scăpat de ei? întrebă bătrânul, descălecând.

Horide nu-i răspunse.

— Sevida, în urmă! Horide și Dema rămân aici, mai strigă bătrânul, despicând drum în fața lui.

Zâmbea seninul cerului, zâmbea Dema în brațele tânărului său mire și uita obositoarea noapte. Din față începu să cânte o pasăre. Din spate alta îi răspunse. Horide răspunse și el. Din când în când păsările se chemau, se vesteau, se linișteau una pe alta. Și începu cea din urmă un cântec jalnic; și scurt răspunse Horide, încălecând, și scurt îi răspunse bătrânul Remxid, venind în fugă.

— Romanii! anunță Sevida, sărind pe cal.

Se deschidea în față codrul și se închidea în urma lor, ascunzându-i. Și tocmai spre seară s-au oprit să odihnească caii la o fântână din margine de sat.

Tăcea oboseala drumului în ei și Dema o împărțea odată cu merindele și fiecare se îndrepta cu ea spre alte locuri de pază, așteptând să apară urmă de dușman.

Horide și Dema rămaseră din nou împreună, bărbat femeii lui,

femeie bărbatului ei, până când luna se născu din nori și atunci porniră din nou.

Noaptea galopau liberi, știind că pădurea îi ascundea, dușmanul temându-se să atace. Și au mers toată noaptea, și toată noaptea romanii îi urmăreau la distanță, așteptând momentul să-i săgeteze dintr-un colț al pădurii, ascunși... În zori s-au oprit obosiți, și un cal s-a aplecat spre umbra pământului și a murit oftând adânc. S-au întristat și au bătut la prima casă; și bărbatul le-a dat cal, și femeia lapte, și pâine, și ruga lor către zei pentru ce aveau să pătimească.

— Mi-e frică, Dema, că am să te pierd. Nevastă tânără mi-ai fost și n-am putut să te mângâi așa cum mâinile mele au vrut și ochii mei au făcut.

Și-l mângâia Dema, liniștindu-i presimțirile, până când au pornit, cu ruga sătenilor în inimi, spre muntele care îi aștepta.

— Nu-i mai aud în urmă! se neliniști bătrânul Remxid, ascultând pământul.

— Aud în dreapta noastră zgomot, se tulbură curajosul Sevida.

— Ne ocolesc, hotărî Horide. Ne ocolesc și ne vor aștepta undeva, la umbra unui desiș, să ne atace.

Și toți, cu mâinile pe arme, își continuară drumul.

O ploaie de săgeți, spre apusul soarelui, se abătu asupra lor, omorând caii. În stânga, prăpastia adâncă se deschidea, în dreapta munte cu pădure și dușmani.

Horide a prăvălit căruța, înălțând-o zid.

Zburau săgețile, vâjâind a moarte, și a făcut bătrânul Remxid semn; și niciun dac nu și-a mai aruncat săgeata. Numai romanii au mai săgetat un timp și au ostenit văzând că nu le mai răspunde nimeni. S-au apropiat victorioși, dar un val de săgeți i-a oprit pe mulți dintre ei pe loc pentru totdeauna. Și lupta mai îndârjită a început.

Curgeau ceasuri umede de sânge și Horide s-a târât pe marginea prăpastiei, drum pentru căruță să deschidă. Dar l-a ajuns o săgeată și adânc i s-a oprit în piept. A deschis gura să strige, dar nu a strigat. Și în amurgul acela s-a ridicat anevoie și s-a sprijinit cu mâna pe zare. A dus-o pe ochii întorși spre Dema și închizându-i, pe buze a dus-o, odihnind-o apoi pe sângele care îl scurgea spre prăpastie, să uite de el. Plângeau dacii cu ochii și inima, dar cu pumnalele răzbunau în trupurile romanilor ieșiți să atace liniștea celui plecat. Numai Dema împlânta în neștire cuțitul lui Horide în același, mereu în același dușman. Și au înțeles bătrânul Remxid și curajosul Sevida că numai ei doi mai scăpaseră din lupta aceasta. Și au

pornit mai departe cu hohotele Demei. Și-n zori a tăcut și n-a mai vorbit niciodată de atunci.

*

Săpam hotărât în apropierea cortului, convins de ceea ce știam, când am auzit glasul lui Alecu în spatele meu:

— Da, cam aici!

Stătea lângă mine cu harta în mână în urma cine știe cărui calcul. Ne-am privit pentru o clipă și ne-am zâmbit. De fapt, prezența fiecăruia dintre noi constituia o primă verificare a ipotezei celuilalt și a sa personală.

Am săpat câtva timp amândoi concentrați, până când am auzit-o pe Grațiela venind.

— Și voi?!

Ne-am privit toți trei și am izbucnit în râs.

— Știți ce? Să-i chemăm și pe ceilalți. Nu pot fi departe.

Alecu fluieră de trei ori și apărură fiecare din altă direcție.

— Ați început să săpați, îi întrebă el?

— Eu nu încă, și Vali se așeză jos, mestecând un fir de iarbă la fel de amar ca și dezamăgirea lui de moment.

Mircea tăcea, privind spre cele trei gropi aflate în diferite stadii.

— Dar voi cum ați nimerit toți trei în același loc?

— Tu ești departe?

— La câțiva metri în desiș. Am găsit ceva care se aseamănă cu un luminiș, în care au fost cândva niște copaci. În orice caz slabă nădejde. De ce întrebi?

Alecu tăcea și l-am înțeles, așa că i-am răspuns eu:

— Întâmplarea a făcut să ne găsim toți trei pe platoul acesta, la distanță numai de câțiva metri între noi. Dacă am uni punctele, ar reieși un triunghi isoscel de toată frumusețea. Cred că ar fi mai bine să săpăm în interiorul triunghiului. Dacă nu vom găsi nimic, vom încerca împreună la locul tău. De acord?

Vali veni cu propunerea cea mai eficientă:

— Săpăm pe perpendiculara coborâtă din vârful triunghiului, adică din punctul Grațielei, și lărgim șanțul pe măsură ce înaintăm atât în lungime, cât și în adâncime.

Am fost de acord toți și Mircea a preluat conducerea, propunând chiar lucrul concomitent din trei puncte deodată pe perpendiculara trasată imaginar. Vali lucra cu Grațiela și Alecu cu Mircea, rămânând în grija

mea punctul din mijloc.

— Fumează, fumează, că robul muncește! spuse, râzând, Alecu, aruncând o lopată de pământ spre mine.

— Eu mi-am terminat groapa. Nu vezi că este chiar în „căldare“! Natura ajută sufletele nobile.

O durere la picior mă făcu să-mi amintesc de rană și în clipa aceea, corelând cele două întâmplări, am sărit în sus:

— Stați!

Nimic. Fiecare își vedea de treaba lui.

— N-auziți? Am găsit-o!

Toți și-au ridicat uimiți privirea spre mine. Îmi era indiferent ce credeau în momentul acela.

— Rana de la picior, am strigat. Cum, nu înțelegeți?

Mircea s-a repezit la mine. Grațiela a fugit dezorientată după pansament; eu simțeam că înnebunesc.

— Nu ăsta, celălalt.

— Care?! mă întrebă, mirată, Grațiela cu sticla cu iod într-o mână și pansamentul în cealaltă.

A trebuit să le explice Vali, singurul care a înțeles despre ce era vorba.

— N-ar fi exclus ca tăietura să-i fi fost pricinuită de o muchie a lăzii dezgropată de apă. Nu e vorba de o „căldare“ săpată de ghețari și nici nu cred că un vârf de stâncă să-i fi despicat mușchiul.

— Să cercetăm!

Și Alecu dispăru în cort după cele necesare.

Mă întrebam ce costum de scafandru are să aducă, sau, mai știi, poate chiar un submarin mai mic, când el se întoarse cu o singură frânghie și două pulovere.

Mircea se dezbrăcă de cămașă și își puse unul dintre ele, legându-se cu sfoara de mijloc. Acum înțelegeam și eu.

Mircea dispăru în „căldare“, iar în palma mea sfoara se scurgea neașteptat de mult.

Vali începu să-și întoarcă ceasul pe care îl mai răsucise cu un sfert de oră înainte. Ce-o fi căutând Grațiela cu vârful pantofului în iarbă? Dumnezeu știe! Chiar dacă s-ar afla acolo comoara, cu pantoful, în orice caz, n-ar putea-o dezgropa. Mă rog, treaba ei. Și totuși, ce-o fi cu Mircea de nu mai iese?

— Vali!

— Taci!

Am tăcut! Ce era să fac? Numai că nu-mi ardea să tac. În sfârșit, apăru mai întâi un picior, apoi o mână și, ca într-o pictură abstracționistă, restul părților componente din ceea ce ar fi trebuit să constituie la un loc lectorul universitar Mircea Mărăscu. De-abia pe mal se lipi la loc și, în timp ce se îmbrăca cu cel de-al doilea pulover, ne aruncă peste umăr:

— Este!

De ce tac ceilalți? Am încercat un „ura“ cam anemic, dar am fost nevoit să tac sub privirile mustrătoare ale Grațielei.

— Fii amabil, Mihai! Mi-am uitat batista în cort.

— Ai avut dreptate! mă bătu vesel pe umăr Mircea, în timp ce mă întorceam. Este vorba de muchia unei lăzi, și asta fără niciun fel de îndoială.

Vali sări în sus, răcni ceva nearticulat, ca unul dintre stră-străbunii lui, și se apucă să sape, nemaiținând cont de noi, care îl rugam să aștepte o hotărâre colectivă. Singurul care reuși să-l tempereze a fost Alecu. El a propus dezgroparea lăzii abia a doua zi dimineață, argumentând că lucrarea ar necesita o muncă susținută un timp mai îndelungat. Și cum întunericul ne amenința, mi-am arătat adeziunea la această idee, trimițându-l pe Vali în cort după șireturile de la pantofi, pentru că eram în picioarele goale și-mi era teamă să nu răcesc. După el am pornit și noi, iar în urma noastră întunericul.

Mi-am luat bascheții în picioare și am fugit în spatele cortului să fac câteva salturi mortale peste cap. Am reușit treaba asta de opt ori și jumătate, pentru că pe al nouălea nu am putut să-l termin din cauza unui copac.

Mă gândeam, în timp ce mă întorceam spre cort, de ce ceilalți nu-și exteriorizează bucuria. Și am ajuns la concluzia, mângâindu-mi proaspătul cucui, că cel mai neserios sunt eu, pentru că nu știu să trăiesc „matur“ și la „înalte simțiri etico-estetice“.

Atunci am avut senzația că cineva mă privea insistent de undeva, din marginea pădurii, și m-am surprins cu mușchii încordați brusc, gata să ripostez la nevoie. Am privit atent, dar – evident – nu era nimeni. Îmi pierise totuși entuziasmul de la început.

— Am pornit de la premiza, începu Alecu, că un drum făcut cu o asemenea încărcătură – e vorba totuși de o ladă masivă – nu putea fi parcurs decât cu viteza medie de cincisprezece-douăzeci de kilometri pe oră. Am adăugat cel puțin trei popasuri pe zi, strict necesare, și am ajuns la un total de nouă opriri, la care am adăugat o toleranță de trei. Deci drumul a fost parcurs în maximum 3-4 zile. În urma calculului mi s-a

confirmat că aceasta este regiunea, și deci legenda are din punctul acesta de vedere o bază reală.

Se opri pentru un moment și goli paharul din fața lui, apoi, după ce-și aprinse pipa, continuă, însoțind cuvintele prin gesturi scurte, nervoase:

— Am ajuns la concluzia că numai pe acest versant și pe această terasă ar putea fi îngropată lada, pentru că celălalt e mai abrupt și greu de urcat cu o încărcătură.

— De ce neapărat aici și nu mai jos?

M-am uitat în ochii lui Vali să văd semnele invidiei pentru raționamentul desăvârșit a lui Alecu. N-am văzut altceva decât curiozitate, așa că mi-am băut votca, închinând-o în gând cu el. Cel care a răspuns a fost Mircea:

— La strămoși există un cult al înălțimilor, al verticalei chiar. Zamolxe, sau cerul senin, putea fi atins și prin ridicarea fizică a omului spre el. Este de fapt un lucru cunoscut. Îl găsim în lucrările rămase de la Herodot, Strabon, Pomponius Mella, Dio Cassius...

— Eu m-am gândit, îl întrerupse Alecu, la faptul că, eu, personal, aș fi ascuns comoara în locul unde piciorul omului calcă mai anevoie. Nu uitați de importanța capitală a acestei comori. Ea simbolizează pentru noi întâlnirea cu străbunii noștri. Și bănuiesc că Decebal, ascunzând comoara într-un moment în care romanii asediau cetatea din trei părți deodată, cum spun istoricii, era conștient că ce e mai bun și mai valoros nu în mâinile dușmanului trebuia să cadă, ci în mâinile nepoților lui.

— Cel puțin până la proba contrarie se crede că ascunde cele mai vechi și mai de preț podoabe ale regilor daci. Ultimul care le-a purtat fiind Decebal! îi tot trăgea Vali cu regii lui.

— Aș fi curios să știu cum ați găsit voi locul?

— Eu am mers pe aceleași considerente ca tine, spuse Grațiela, cu specificarea că am socotit de la bun început acest versant ca fiind cel posibil. Luminișul nostru e cel mai puțin accidentat și cu o mai mare stabilitate, adică mai puțin pasibil alunecărilor de teren sau avalanșelor și totodată cu vegetația cea mai bogată – un plus de siguranță, un plus de acoperire, deci. În celelalte locuri ai săpa cam greu o groapă mai mare, și cu atât mai greu ar putea fi ascunsă o ladă de asemenea dimensiuni fără să se producă alunecări. Acest lucru a fost dovedit de faptul că nu s-a descoperit comoara până azi.

— Până ieri! preciză Vali.

— Până ieri! căzu de acord Grațiela, privind la ceas.

Mie mi se pare ceva minunat să descoperi un lucru pe care pământul l-a acoperit secole întregi și de care nu prea știau mulți. Adică îl cunoșteau, dar ca legendă și...

Acum Alecu se uită la mine inchizitorial. Ce aș putea să-i răspund? Dacă i-aș spune de unde știu, m-ar obliga să mă culc la noapte afară.

— Te ascult!

— Intuitiv, Alecule, pe cuvânt că intuitiv.

— Neconvingător, îmi ripostă el, știind precis că nu vreau să spun.

— Nu acum!

Mă grație din cap și schimbă vorba. Discuția gravita acum în jurul formatului și construcției deosebită a lăzii, care rezistase atâta timp în pământ. Mircea tocmai ne explica despre o ceară cu proprietăți excepționale, care odată întinsă pe lemn îl ferea de umezeală un timp nelimitat și care, se pare, era de fabricație pur autohtonă, întrebuințată pe scară largă de vechii daci, când...

*

— Bună seara!

În clipa aceea s-a stins lumina, dar s-a aprins o lanternă în mâna omului din ușa cortului.

— Se pare că vă deranjez de la o agreabilă cină. Vă rog să mă iertați!

Lanterna ne căuta liniștită fețele la fiecare pe rând, dar niciun moment nu se îndepărta de țeava pistolului-automat pe care o însoțea docilă.

— Când cineva spune bună seara, bunul simț obligă pe ceilalți să răspundă, continuă, ironică, vocea.

Era o voce frumos modulată, de bariton.

— Hei, domnilor, bună seara! se impacientă glasul.

Am simțit lângă mine cum piciorul lui Vali se încordează și, calculând fulgerător distanța dintre el și fugar, l-am temperat, prinzându-l puternic cu palma deasupra genunchiului. Nu numai că s-a liniștit, dar a fost și primul care a răspuns:

— Bună seara!

— Îmi placi, tinere, ești mai primitor decât colegii dumitale!

Omul lăsă arma în jos, deschizându-și un nasture la haina de piele. Am auzit în spatele meu mișcându-se pânza cortului și am avut

senzația că aud respirația cuiva. Asta însemna că individul nu era singur. Lucrurile se agravau, deci, cum nu se putea mai rău.

— Bună seara! repetă ca un ecou îndepărtat Grațiela.

Era formidabilă! Într-o situație ca asta reușise să-și stăpânească nervii mult mai repede decât ceilalți. M-am uitat la Mircea și l-am văzut cum își mișcă încontinuu buzele, nereușind să articuleze niciun cuvânt. Alecu nu-și revenise încă și, din câte mi-am dat seama, nu avea șanse să-și revină prea devreme. Îl știam suferind cu inima și mi-a fost teamă pentru el. Rămânea numai Vali, singurul pe care mă puteam bizui la nevoie.

Individul apucă sticla cu votcă și o dădu peste cap fără niciun comentariu. Se șterse cu mâna la gură și mușcând cuvintele, se adresă lui Mircea:

— Unde-i aurul?

— Aici! scăpă Mircea răspunsul.

— Dă-l! Vocea era din ce în ce mai răgușită, din ce în ce mai răstită. Hai, mișcă odată! se enervă el, văzând că Mircea rămâne neclintit.

— Nu l-am descoperit încă! se simți obligat să intervină Vali.

— Minți!

Pistolul-automat smucit de țeava descrise un arc de cerc spre capul lui Vali. Am întins brațul, oprindu-l din drum.

— Nu minte!

Probabil că nu se așteptase la reacția mea, pentru că făcu un pas în urmă, îndreptând arma spre mine.

— Afară! răcni sălbatic. Vă împușc pe toți fără cea mai mică remușcare. Aici n-are cine să audă. Nu mă credeți naiv, spunându-mi că ați pierdut timpul degeaba până acum. Văd că pumnalul se găsește pe masă la loc de cinste. Cred că știți unde a fost găsit! Comoara nu poate fi decât pe această platformă. Afară toată lumea!

Luă pumnalul și îl băgă în buzunar, apoi făcu doi pași în afara cortului. Arma o ținea sub braț, cu degetul pe trăgător, în timp ce cu cealaltă mână manevra lanterna în așa fel încât mereu eram cu toții în lumină. Nu s-a mișcat niciunul dintre noi. L-am auzit din întuneric cum manevrează închizătorul și am înțeles că nu va sta prea mult în cumpănă să descarce la nevoie un întreg încărcător în capetele noastre. M-am ridicat în picioare. Știam că voi fi urmat de ceilalți, așa cum știam că dacă ar fi trebuit să ne curețe ar fi făcut-o în cort fără să mai fie necesar să ne mai scoată afară. Bănuiam, însă, că la mijloc e altceva.

În lumina lunii formam un tablou suficient de bizar: eu la un pas

în fața cortului, cu ceilalți în spatele meu, iar individul, zâmbind ironic, jucându-se cu lanterna la fiecare mișcare a noastră.

Vali nu mai respira: gâfâia.

Mi-am propus să fiu tot timpul cu ochii pe el pentru a nu comite vreo greșeală, care în cazul de față ar fi fost fatală. Eram clar în inferioritate prin existența armei în mâinile celuilalt. Singurul lucru rațional, cu adevărat rațional, era să ne supunem momentan, așteptând sau cauzând chiar prilejul de a răsturna în favoarea noastră situația. Asta ar fi trebuit să priceapă Vali.

— Puneți mâna pe lopeți! Săpați aici!

Curios, m-am apropiat să văd unde trebuia să săpăm și am rămas surprins, văzând că indicase locul unde numai cu câteva ore înainte Vali, într-un moment de entuziasm, se apucase să sape pentru a dezgropa comoara. Atunci îl temperase Alecu. Acum îl obliga arma.

În urma mea, ceilalți stăteau nemișcați. Și-au dat seama că arma îndreptată spre ei, în caz de nesupunere, i-ar fi secerat fără cea mai mică ezitare, dar știam că nu va pune niciunul mâna pe lopată acum, când au văzut că infractorul cunoștea precis locul.

Riscul era mare și am înțeles că numai câștigând timp vom reuși să împiedicăm furtul comorii.

Timp. Trebuia câștigat timp cu orice preț, și asta pentru că, indiscutabil, banditul era urmărit în continuare. După câte știam, dezgropatul lăzii ar fi durat în jur de trei-patru ore, și asta cu o muncă susținută. Mi-am aruncat privirea peste cadranul fosforescent al ceasului.

Unu și jumătate.

— La ora trei, tot după ceasul tău, veți fi morți dacă lada nu e dezgropată.

Am ridicat surprins privirea. Rânjetul neomenesc al celui din fața mea mă înfiora. De-abia acum îmi dădeam seama. Era nebun.

— Timpul pe care îl pierdeți acum vă costă.

Am pus mâna pe lopată și, fără să-i privesc pe ceilalți, am început să sap îndârjit. „Dumnezeule mare, e nebun! Nebun clinic!“ Săpam ca să-mi limpezesc gândurile. Lopata mea a atins-o pe aceea a lui Vali. I-am aruncat o privire pe furiș. M-a privit și el.

— Ne va împușca pe toți fie că vom dezgropa lada, fie că nu! șopti el. Trebuie imobilizat sau ucis.

— Nu. Cuvântul îmi scăpase dur printre dinții încleștați.

— Ba da.

Vali lăsă lopata jos și se întoarse cu fața spre bandit. L-am răsucit

de cot și, călcând cu piciorul pe fierul lopeții, i-am ridicat brațul de lemn până în dreptul palmei sale. Nimeni nu văzuse nimic.

— Lasă-mă pe mine! i-am suflat.

Vali a mai mormăit ceva, dar a început să sape. Mircea și Alecu încă nu se clintiseră din loc. A trebuit să le pună Grațiela uneltele în mână.

Râsul celui din dreapta noastră continua enervant. Un râs sec, rece.

— Pielea. Vă apărați epiderma voastră roză! îl auzeam spunând printre hohote.

Pierdusem noțiunea timpului de când lucram. Aerul devenise mai rece, stelele albiseră. În fața mea, Alecu scăpă lopata din mână și se prăvăli la pământ. Am sărit peste groapă și l-am ridicat în brațe.

— Mi-e rău! șopti el.

— Nervii, bătrâne, nervii și poate și oboseala. Rezistă încă puțin!

A spus ceva, arătând spre groapă, dar nu l-am înțeles.

Incidentul cu Alecu mă hotărî să acționez. Trei fără un sfert.

— Mai repede! Primul care întrerupe ritmul e mort.

Așteptam un moment în care să pot fi mai aproape de el. Evita însă orice micșorare de distanță, păstrând tot timpul o egală depărtare de noi. În fața mea, Alecu își duse din nou mâna la cap.

— Mihai!

— Gura, nu vorbește nimeni!

Vali bolborosi câteva înjurături, în timp ce aruncă un sfert de lopată afară din groapă. Cu toată înțelegerea noastră tacită de a lucra fără spor, groapa se adâncea văzând cu ochii și când apa a început să se infiltreze, ne-am dat seama că nu mai putea fi mult până la contactul cu lada.

— Trei, șopti Grațiela, aruncând o privire asupra ceasului.

Individul, atent tot timpul asupra noastră, fuma la câțiva metri. Apa umpluse noua groapă și m-am îndreptat spre „căldare“ să văd cu cât scăzuse. Am auzit piedica armei țăcănind, dar am făcut efortul să nu-i dau atenție și am îngenuncheat la marginea „căldării“. Scăzuse suficient. Din calculele pe care le-am făcut în gând am dedus că într-o oră, maximum două, nivelele vor fi egale și lada o să apară la suprafață.

Curios să privească și el, individul aruncă chiștocul țigării și veni spre mine.

În clipa aceea Vali îmi scăpă de sub control. L-am văzut cum se apleacă brusc în față, expediind o directă formidabilă în bărbia insului.

Acesta descrise un arc de cerc pe spate și, înainte să apuce să-și revie, am făcut saltul spre el, pentru a-l imobiliza. Târziu însă, pentru că, elastic cum era, nici nu luă bine contact cu pământul și se rostogoli peste cap, mărind distanța dintre mine și el.

Așteptam ca Vali să-mi sesizeze greșeala și să acționeze. Degeaba însă. Când el era în picioare, eu de-abia îmi schimbam centrul de greutate pe coate. Pistolul se rostogolise la câțiva metri în iarbă, în dreapta noastră.

„Hai, Vali – urlam în gând – acum, măcar acum!“

— Vali!

Primul care se ridică și luă arma fu tot el, dar în loc s-o îndrepte spre noi o apucase doar de mijloc și își continuă saltul în întuneric.

N-am auzit decât un mârâit, apoi o umbră săgetă prin fața mea. Urmă zgomotul unui corp în cădere, și din spatele cortului nostru auzii glasul lui moș Toader:

— Hoțul, Viteaz, băiatule! Hoțul! Ține-l bine! Așa, flăcăule!

Pe lângă mine trecură în fugă doi oameni, și n-am înțeles ce se întâmplase decât atunci când îl auzii pe locotenent spunând:

— Nu mai scapă!

Glasurile din vale se liniștiră pentru un moment și cineva strigă de jos:

— S-a făcut, t'oa l'ent!

Am răsuflat ușurați, aproape concomitent.

— Cu tot refuzul dumneavoastră, se adresă locotenentul lui Mircea, de a primi să fiți supravegheați, moș Toader l-a trimis pe Viteaz aici. El ne-a dat de veste de apariția infractorului. Îl așteptam la stâna lui moș Toader. Era deja încercuit. Prinderea lui nu mai era decât o chestiune de timp. Avem cel puțin satisfacția că am sosit la timp. Pentru emoțiile pe care vi le-am pricinuit, vă rugăm să ne iertați!

— Ce spui, Viteaz? își întrebă moș Toader câinele, care încă mai tremura de efort. Avem șanse să fim iertați!

— Aveți, tăicuțule! șopti Vali, strângându-i mâna lui și locotenentului.

Viteaz însă nu se lăsă mângâiat, ferindu-și capul.

— E mândru, spuse bătrânul, plimbându-și degetele prin coama dulăului. A făcut treabă bună și la lupii ăștia.

I-am petrecut mai târziu o bucată de drum, ca niște gazde primitoare prietenii scumpi.

*

Până dimineața nu s-a mai culcat nimeni. Obosiți însă, când soarele deja răsărise, Grațiela și Alecu au adormit. Mircea discuta în șoaptă cu Vali. Se pare că își cerea scuze pentru teama sau „lașitatea“, cum o numea el, de care dăduse dovadă.

I-am lăsat discutând și am ieșit din cort. Jumătatea acestei zile era ratată. Nu se mai putea lucra. Groapa de la picioarele mele se umpluse cu apă la același nivel cu „căldarea“ alăturată. Eram obosit, dar știam că n-aș fi putut dormi, așa că am început să sap pentru a deschide drum apei să se scurgă din groapă. Vali și Mircea au venit și ei mai târziu. Aproape de amiază lucrul era terminat. După masa de prânz trebuiau reluate săpăturile. Până atunci am pornit toți trei prin pădure.

— Dacă nu dădeam peste gura aceea artificială, și Mircea o arătă cu mâna, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea.

— Poate că nu, sau – mai știi? – poate că ne-ar fi căutat ei, încercă un răspuns Vali. Și pe urmă e destul de banal tot ce spui acum, Mircea, ca să merite să discutăm. Mai bine ne întoarcem la cort, propuse el.

S-au întors singuri, pentru că eu am preferat să mai rătăcesc puțin. M-am așezat apoi pe un trunchi căzut și am aprins o țigară. Încercam să reconstitui tot ce se petrecuse de la plecarea noastră din București și m-am bucurat observând că stăruiau în amintire numai imaginile ce au jalonat drumul care a dus la descoperirea tezaurului. Celelalte, chiar și ce se petrecuse cu o noapte înainte, estompându-se, apărând ca niște fotografii mișcate, pe care eram convins că am să le uit fără prea multă bătaie de cap. Comoara constituia punctul luminos, care umbrea restul. De fapt, acest rest nici nu mai conta aici, pe acest trunchi de copac, când veverița din bradul din fața mea făcea cu atâta grație tumbe în jurul unei raze de soare fără să se teamă de nimic. Era prea vie și prea aproape de mine ca să-mi mai amintesc de oamenii în haine de piele și de pistoalele lor. M-am bucurat când i-am găsit pe ceilalți discutând cu totul despre altceva. Fiecare își spunea părerea despre nașterea acestei fântâni naturale, care ușurase descoperirea noastră. Trebuie să recunosc că singura ipoteză demnă de luat în seamă a fost cea a Grațielei – cu stânca care s-a deplasat și a sfârșit prin a se rostogoli la vale, creând o deschizătură cine știe cărui izvor sau pânză de apă. După ce am mâncat, ne-am grăbit să continuăm săpăturile. Alecu a propus ca cel mai tânăr dintre noi să se ducă în satul de unde pornisem urcușul și să încerce să obțină legătura cu Bucureștiul. Cei cu care am discutat ne-au promis sprijinul pentru a doua zi dimineață. Când m-am întors la cort,

deja se înserase.

— Vino cu mine! mă trase de mână Grațiela spre buza noii gropi. Ceilalți urmăreau, râzând, scena. Primul gând a fost să o iau la fugă, trebuie să recunosc că și făcusem doi pași spre dreapta, dar mâna Grațielei mă obligă să rămân și să privesc.

Pe lada dezgropată jumătate erau așezate urmele unui schelet de om, pe care, culmea – cum am aflat mai târziu – Grațiela îl curățase os cu os, cu o perie de haine, cu foarte mare grijă. Când am auzit râsul prietenilor mei, am deschis un ochi, apoi pe celălalt și am privit din ce în ce mai interesat.

— E scheletul unei femei, mă lămuri Mircea, venind și el. Îți dai seama după construcția bazinului și comparându-l cu lățimea oaselor umărului. Alături este o salbă cu bani de aur și un inel... care, probabil, i-au aparținut.

Am dat din cap afirmativ și am plecat spre ceilalți, care mă întâmpinară glumind:

— Ți-a cam pierit graiul, copile! se amuză Alecu.

— Mă înșel eu sau s-a îngălbenit? îl susținu Vali.

— Luna!... Luna!... m-am bâlbâit, căutând să scap, dar trezind un nou hohot de râs, pentru că luna încă nu răsărise.

Mircea a luat o lanternă și am coborât toți în groapă să privim lada și rămășițele scheletului mai de aproape. După ce a epuizat fiecare partea sa de povești cu fantome, schelete și haiduci, ne-am dus la culcare.

*

...Era trecut de miezul nopții când m-am întors singur de data aceasta. În jurul meu nu erau decât umbre sub lumina lunii și un cer senin, plin de stele, care mă încurajau, făcându-mi semne discret.

În fața mea, pe ladă, sclipind fosforescent, stătea întinsă tânăra dacă.

— Mă cunoști?

Am făcut semn din cap că da.

— Mă cheamă Dema!

Albea luna în jurul meu și am putut distinge părul Demei înfiorându-se de vânt și ochii albaștri, grei de întunericul pământului, și atunci mi-am oprit undeva, în mine, un oftat adânc. Erau păduri în glasul Demei și izvoare triste.

— Ce ți-a șoptit regele la ureche când ți-a mângâiat părul în noaptea aceea?

— Să nu adaug la salba mea un mărgăritar în plus, plângând. Și m-a sărutat pe frunte și m-a măritat cu Horide când cerul fulgera între noi.

— Știu, Dema! Am fost acolo. Te-ai suit în căruță, apoi ai biciuit caii pentru drumul greu care se răsucea în noaptea aceea.

— Și toată noaptea am alergat. Și în primii zori am adormit în brațele lui Horide pentru prima dată. Și curgea atunci numai lumină în mine și numai mușchi de pădure erau brațele lui.

— Toată ziua ați galopat pe căi de codru, să scăpați de călăreții romani, care vă luaseră urma. Dar ați scăpat abia a doua noapte.

— Taci! Nu-mi aminti! Rămâneau palmele lui Horide pe ochii mei și buzele lui pe buzele mele, și nu credeam că romanii sunt în jurul cetății, și undeva, în urmă, ai noștri se luptă. Uitam în brațele lui și parcă nu uitam. Și toată ziua am galopat pe căi de codru să scăpăm de romanii care ne luaseră urma și de-abia în seară am mângâiat fruntea lui Horide din nou și am ascultat bătăile inimii lui din nou, cu urechea adâncită în pieptul lui. Și de-abia când luna se năștea am pornit-o.

— Ați pornit iar când luna se năștea și caii obosiți se nelinișteau, presimțind moartea dincolo de vale...

— Și caii presimțeau moartea dincolo de vale. Și moartea a venit dincolo de vale, când ne-a așteptat ascunsă între prăpastie și stâncă. Și palmele lui Horide mângâiau ca mușchii pădurilor, și ochii lui ca ochii cerului râdeau...

— V-ați bătut după căruță, apărați de ea. Dar romanii erau mulți și voi numai patru.

— Erau mulți romanii și noi numai patru, și săgetam după căruță ascunși, până oboseau mâinile, până se rupeau arcurile și până o săgeată se adânci în locul unde urechea mea se dezmierdase în pieptul lui Horide.

— Ce semn a făcut atunci Horide?

— Mâna stângă la inimă să oprească viața în loc, mâna dreaptă a măsurat zarea acolo, de pe marginea prăpastiei, a dus-o apoi la ochi și la buze a dus-o, oprind-o pe sângele care îi curgea din piept. Niciun roman n-a atins brațele lui Horide și trupul lui niciun roman nu l-a atins.

— Numai prăpastia!

— Cât e zarea... pe ea se jură că m-a iubit ca lumina ochilor și în sângele lui am rămas și în el, chiar și acolo sus la Zalmoxe.

— Ai privit mult spre prăpastie și mult spre cer să-l vezi, dar nu l-ai văzut.

— Ba da, l-am văzut urcând și l-am strigat.

— Ați pornit mai departe, romanii rămânând sub sabia și pumnalul celor doi bărbați.

— Și sub pumnalul meu rămânând. Să nu-l ajungă pe Horide și să-l lase să îngenuncheze la picioarele Marelui Zeu pentru iertarea luptătorilor noștri și pentru pacea noastră. Se despica noaptea încet de pieptul cailor și în urma noastră, încet, se împreuna, acoperind trupul lui Horide.

— În noaptea următoare ați urcat muntele, Dema, și ați săpat groapă adâncă.

— Și groapă adâncă am săpat, pentru ca pământul să odihnească și să ascundă gloria bunilor mei și ai lui Horide și ai bătrânului Remxid. Pentru ca iarba să acopere pașii lui, ai bătrânului Remxid și ai curajosului Sevida.

Și spunea bătrânul Remxid: „Nu mai săpa, Dema, odihnește-te până la apusul lunii, că drum greu ne așteaptă, Dema!“

Și-mi spunea curajosul Sevida: „Oprește-te, Dema! Cruță-ți mâinile și picioarele, că drum greu ne așteaptă la întors!“

Dar eu știam că pentru mine nu mai era drum la întors.

— Te aștepta Horide în zori... dacă cerul era luminos.

— Și Horide m-a așteptat... și eu m-am dus.

Plângeau ochii regelui, dar glasul îi era dur și ne spunea să ținem minte că ducem darul nostru și al străbunilor noștri, dacilor ce s-or naște liberi dincolo de zidurile cetăților războinice.

Și plângeau ochii regelui, și eu plângeam, mângâind inelul pe care mi-l dăruise... Du-te acum! Du-te, să nu mă vezi murind... du-te!

— Adio, Dema!

N-a mai răspuns nimeni. Am plecat păstrând în mine imaginea frumoasei dace și a celor trei bărbați curajoși.

*

Restul nopții l-am petrecut prin pădure, iar zorile m-au găsit așezat lângă stâncă, privind prăpastia în care Dema se aruncase pentru a ajunge până la Horide.

— Azi-noapte n-ai dormit în cort.

Era glasul lui Alecu, care venise lângă mine. Nu i-am răspuns. A privit și el prăpastia, i-a comentat adâncimea și numărul mare de stânci, care o făcea și mai înspăimântătoare. Apoi a tăcut, privindu-mă, și a plecat nedumerit.

De-abia s-au sculat ceilalți, că din sat au și venit șase oameni să

dezgroape și să ia lada cu ei. Lucrările le conducea Mircea împreună cu un profesor din București, chemat anume.

— Te rog ceva, Mircea!

M-a privit mirat și a așteptat să continui.

— Te rog, Mircea, las-o pe Dema aici! Îngropați-o în locul lăzii!

La început n-a înțeles cine era Dema, apoi s-a luminat dintr-o dată și mi-a zâmbit.

— Să încerc, Mihai! Am să vorbesc cu profesorul meu.

*

Lada fusese scoasă și ne-am strâns în jurul ei, așteptând momentul deschiderii. Eram singurul care nu eram emoționat. S-a deschis lada. Conținutul întrecea așteptările tuturor. Era plină de monede de aur, podoabe și brățări, iar două sceptre mari de aur masiv se odihneau deasupra de secole.

M-am îndepărtat de ceilalți și am intrat în pădure.

„Darul nostru și al strămoșilor noștri pentru dacii ce s-or naște liberi dincolo de zidurile cetăților războinice...“ Auzeam în mine glasul Demei și i-am mulțumit în gând.

În umbra pădurii aveam impresia că fiecare copac este un războinic dac pus să păzească acest dar, până când mâinile celor pentru care a fost ascuns îl vor primi.

Undeva, în spate, am auzit murind un copac și m-am gândit că obosise probabil să tot stea de pază în picioare de atâta timp.

— Unde ai fost, domnule? mă întâmpină Mircea.

Am arătat spre pădure.

— Să știi că Dema a rămas acolo, la locul ei. Îmi făcu semn cu mâna și coborî repede să-i ajungă din urmă pe cei care duceau lada. Vali plecase și el. Grațiela la fel. Stăteam cu Alecu și fumam rezemați de pilonii cortului. Tăceam amândoi.

— Parcă lipsește ceva, oftă el într-un târziu.

Urmăream în gând, pentru a nu știu câta oară, drumul lui Horide și al Demei, al bătrânului Remxid și al curajosului Sevida, și mă bucuram că-l puteam face mereu împreună cu ei.

A doua zi Mircea ne-a povestit că lada a pornit spre București și că va trebui să plece și el.

Fiecare dintre noi simțea că trebuie să plece, așa că nu ne-au mirat cuvintele lui.

Urma să petrecem ultima noapte pe munte și, când s-a înnoptat,

m-am dus la mormântul tinerei dace, să-l văd pentru ultima oară.

— Spune-ne povestea Demei! mă întâmpină Mircea, făcându-mi loc lângă el.

Am observat aceeași dorință și în privirile celorlalți,

— Știam că numai așa ai fi putut fi odată cu noi la linia de sosire. Noi am mers pe drumul spinos al analizei. Tu, pe drumul, nu mai puțin spinos, dar fermecător, al fanteziei. Acum spune-ne povestea Demei! încheie Alecu.

Și le-am spus-o.